

ਸਾਬਕਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਲੰਗਾਹ ਅਤੇ
ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਸ. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ
'ਸ. ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਪੁਰਸਕਾਰ' ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ।
ਸਾਬਕਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਪਸਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਡਾ. ਮੁਖਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ ।

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਕਿਸਾਨ ਸ. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ

ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਸਤੰਬਰ 2011 ਨੂੰ ਸ. ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਐਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਸ. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਸਪੁੱਤਰ ਸ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਡ ਭੂਰੇ ਕਲਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਹਨ। ਬੀ.ਏ. ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਨੌਜਵਾਨ ਕੋਲ ਜੱਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 18 ਏਕੜ ਹੈ, 6 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਠੇਕੇ ਤੇ ਲਈ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਵਾਹੀਯੋਗ 24 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ 16 ਸਾਲ ਦਾ ਖੇਤੀ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ। ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਿੰਚਾਈ ਲਈ ਦੋ ਬਿਜਲੀ ਵਾਲੀਆਂ ਮੋਟਰਾਂ ਹਨ। ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਮਿਆਂ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਲੇਜ਼ਰ-ਲੈਵਲਿੰਗ, ਰੋਟਾਵੇਟਰ, ਫੁਆਰਾ ਸਿੰਚਾਈ, ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਰੂੜੀ ਦੀ ਦੇਸੀ ਖਾਦ ਅਤੇ ਮੁਰਗੀਆਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੀੜੇ ਮਾਰ ਜ਼ਹਿਰਾਂ, ਖਾਦ, ਪਾਣੀ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਖੇਤੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਲੀਹਾਂ ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਉਹ ਖੇਤੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਯੋਗ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟਰੈਕਟਰ, ਟਰੈਕਟਰ-ਟਰਾਲੀ, ਡਿਸਕ, ਜਿੰਦਰਾ, ਬੈਂਡ ਮੇਕਰ, ਜਨਰੇਟਰ, ਫੁਹਾਰਾ, ਕਰਾਹਾ, ਆਲੂ ਬੀਜਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਸ. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੇਤੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਬੜੇ ਲਗਨ ਭਰਪੂਰ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ। ਉਹ ਹਾੜੀ ਵਿੱਚ ਨੀਵੀਂ ਸੁਰੰਗ ਰਾਹੀਂ ਮਿਰਚਾਂ, ਸ਼ਿਮਲਾ ਮਿਰਚ, ਲਸਣ, ਆਦਿ ਬੀਜਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਬਾਸਮਤੀ, ਝੋਨਾ, ਆਲੂ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੀਵੀਂ ਸੁਰੰਗ ਰਾਹੀਂ ਖੀਰਾ ਅਤੇ ਕਰੇਲੇ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਹਰੇਕ ਫ਼ਸਲ ਦਾ ਝਾੜ ਸਮੱਰਥਾ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸ. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ 5 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਨੀਵੀਂ ਸੁਰੰਗ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪਨੀਰੀ ਵੇਚਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਉਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨੇ ਹੀ

ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਾਰੀ ਫ਼ਸਲਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਨੀਰੀ ਅਕਤੂਬਰ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਫ਼ਸਲ ਅਖ਼ੀਰ ਨਵੰਬਰ ਵਿੱਚ ਬੀਜਦੇ ਹਨ। ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਗਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪਨੀਰੀ ਉਹ ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਰੇਲੇ+ਖੀਰਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਮਲਾ ਮਿਰਚ+ਖੀਰੇ ਦੀਆਂ ਅੰਤਰ ਫ਼ਸਲਾਂ ਵੀ ਉਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਨੀਵੀਂ ਸੁਰੰਗ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਪੋਲੀਥੀਨ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਸਰਦੀਆਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਤੇ ਉਤਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਖੀਰਾ ਅਤੇ ਕਰੇਲੇ ਦੀ ਪਨੀਰੀ ਨੂੰ ਪਤਲੀਆਂ ਸੋਟੀਆਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ ਪੋਲੀਥੀਨ ਲਿਫਾਫੇ ਬੂਟੇ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਮੁੱਲ ਵੀ ਵੱਧ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਲਈ 20-25 ਮਜ਼ਦੂਰ ਲਗਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਤਜਰਬੇ ਰਾਹੀਂ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨੀਵੀਂ ਸੁਰੰਗ ਰਾਹੀਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀੜੇ-ਪਤੰਗ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਹ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਪਨੀਰੀ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਬਜ਼ਾਰ ਮੰਗ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਅਤੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਵੇਚਦੇ ਹਨ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸੰਨ 2007-08 ਵਿੱਚ 100 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਉਗਾਉਣ ਲਈ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪਨੀਰੀ, ਸੰਨ 2008-09 ਵਿੱਚ 200 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ, 2009-10 ਵਿੱਚ 400 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ 2010-11 ਵਿੱਚ 550 ਏਕੜ ਲਈ ਮਿਰਚਾਂ, ਸ਼ਿਮਲਾ ਮਿਰਚ, ਫੁੱਲ ਗੋਭੀ, ਪਿਆਜ਼ ਦੀ ਪਨੀਰੀ ਦੇ 70,38,994 ਬੂਟੇ ਵੇਚੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾ ਸਦਕਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸ. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੇ.ਵੀ.ਕੇ. ਅਤੇ ਫਾਰਮ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਿਖੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਬੰਧਤ ਸੈਮੀਨਾਰ ਅਤੇ ਖੇਤ ਦਿਵਸ ਵੀ ਮਨਾਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਿਸਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਉਗਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 10 ਡੰਗਰ ਵੀ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 7800 ਲਿਟਰ ਦੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਉਤਪਾਦਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਪੀ ਏ ਯੂ ਕਿਸਾਨ ਕਲੱਬ, ਪੀ ਏ ਯੂ ਫਲ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀ ਉਤਪਾਦਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ, ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਸਾਨ ਸੰਸਥਾ ਰੱਖੜਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਪੀ ਏ ਯੂ ਦੇ ਮਾਸਿਕ ਰਸਾਲੇ 'ਚੰਗੀ ਖੇਤੀ' ਅਤੇ 'ਪ੍ਰੋਗ੍ਰੈਸਿਵ ਫਾਰਮਿੰਗ' ਦੇ ਜੀਵਨ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਖੇਤੀ ਤਜਰਬਿਆਂ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸ. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡਾ. ਵਾਈ.ਐਸ. ਪਰਮਾਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਨੌਨੀ (ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼), ਆਲੂ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰ, ਕੁਫਰੀ, ਭਾਰਤੀ ਜੰਗਲਾਤ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾ, ਹਰਿਆਣਾ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਹਿਸਾਰ, ਕਣਕ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰ ਕਰਨਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ, ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਫਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਫਾਰਮਾਂ ਦੇ ਦੌਰੇ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।